

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Borging en vervolgwijken project Naar toekomstbestendige wijken 2025

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 8-04-2025
Notanummer	: 2025-229
Datum	: 8-04-2025
Programma	: 08 - Meedoen
Portefeuillehouder	: Wethouder Wijnhoud,
Bijlage(n)	: 2024-12-10 TBW Voortgangsrapportage_Def.pdf,Lijst wijkpartners interviews t.b.v. borging.pdf,Shortlist vervolgwijken TBW 2025.pdf

Parafering

02-04-2025: Programmamanager Meedoen (Welzijn, Zorg en Sport)02-04-2025: Wethouder03-04-2025: Programmamanager Meedoen (Welzijn, Zorg en Sport)03-04-2025: Wethouder

Agendering

- * 03-04-2025: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris
- * 02-04-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
- * 03-04-2025: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris
- * 03-04-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
- * 03-04-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
- * 03-04-2025: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris
- * 09-04-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

8-04-2025

B & W d.d.: 8-04-2025

Besluit

1. Bij de actualisatie van het gebiedsprogramma Keizerslanden de aanpak Toekomstbestendige wijken mee te nemen en van daaruit verder te bouwen naar een volwaardige sociale agenda voor Keizerlanden als onderdeel van het gebiedsprogramma.
2. Schalkhaar en Voorstad aan te wijzen als vervolgwijken voor verdere uitrol van het plan van aanpak Naar Toekomstbestendige wijken;
3. De raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad.

De nota en het besluit openbaar te maken met uitzondering van Bijlagen:

- Lijst interviews Keizerslanden t.b.v. borging
- PDF shortlist vervolgwijken TBW 2025

Inleiding

Met het project Toekomstbestendige wijken (TBW) bouwen we per wijk aan de versterking van de sociale basisinfrastructuur. Dit doen we door een optimale samenwerking tot stand te brengen tussen professionals, vrijwilligers en inwoners waarbij een aanbod van activiteiten en voorzieningen wordt gerealiseerd, passend bij de vraagstukken van de specifieke wijk. De samenwerking in formele en informele netwerken richt zich op zorg, welzijn en

ondersteuning die in de dorp, wijk of buurt actief zijn. De aanpak sluit aan bij het coalitieakkoord 2022-2026 'Dichtbij, Betrokken, Bevlogen', waarin de ambitie is opgenomen te willen investeren in de sociale structuur, dichtbij inwoners, in wijken en dorpen.

Het plan van aanpak is gericht op een lerende aanpak, waarbij we, wijk voor wijk:

- * Zorg- en welzijnsnetwerken op wijk, buurt en dorpsniveau verbinden: de beroeps- en vrijwillige krachten die daarin werken, de voorzieningen en activiteiten;
- * Maatwerk per wijk bouwen, passend bij de vraagstukken en het DNA van die wijk;
- * De zorgen, wensen en oplossingen van inwoners als uitgangspunt nemen.

In 2024 is gestart met de uitrol in de startwijken Colmschate-Zuid en Keizerslanden. De evaluatie van deze uitrol is op 17 december jongstleden aan u voorgelegd en als bijlage bij deze nota gevoegd. In het college voorstel dat nu voorligt vragen we u in te stemmen de borging van de aanpak mee te nemen in het gebiedsprogramma Keizerslanden en van daaruit verder te bouwen naar een volwaardige sociale agenda voor Keizerslanden als onderdeel van het gebiedsprogramma. Daarnaast vragen we het college in te stemmen met de start van TBW in 2 nieuwe wijken, te weten: Schalkhaar en Voorstad.

Borging TBW in Keizerslanden

Om een duurzame en breed gedragen borging van het project te realiseren, is gezocht naar manieren om het structureel te verankeren in de sociale infrastructuur van de wijk. Met dat doel zijn er in de afgelopen periode interviews gehouden met de kernpartners in de wijk, zoals Humanitas, Ludgerus, Woonbedrijf Leder1, een buurtvoorziening en collega-beleidsmedewerkers waaronder de gebiedsmanager Keizerslanden en de ambtelijk opdrachtgever. Men hen is besproken hoe zij de borging gerealiseerd zouden willen zien en welke rol zij daar zelf in willen vervullen.

Belangrijkste uitkomsten:

- * Samenwerking in de wijk is op dit moment vooral praktisch en operationeel;
- * Mede gelet op de krapte die in het sociaal domein gaat ontstaan is er behoefte aan een meer strategische blik d.w.z. een gezamenlijke analyse, focus en uitvoeringsagenda per wijk;
- * Partners zien de gemeente als regisseur van deze sociale wijkagenda. de Gemeente wordt ook gevraagd te sturen op de samenwerking;
- * Het heeft meerwaarde de sociale agenda onderdeel te laten zijn van het gebiedsprogramma Keizerslanden dan op dit moment voornamelijk ziet op ruimtelijke ontwikkelingen;
- * Er is behoefte aan een adaptieve, co-creatieve aanpak met wijkpartners;
- * Partners geven aan hier een actieve bijdrage aan te willen leveren;
- * Met het bovenstaande als uitgangspunt willen partners toewerken naar een integrale wijkaanpak waarbij breed gedragen speerpunten per wijk/buurt uitgangspunt zijn.

Mede gelet op deze uitkomsten doen wij het voorstel om de aanpak TBW Keizerslanden te borgen in het gebiedsprogramma Keizerslanden. Het kan dienen als basis voor de sociale agenda die wordt meegenomen in de actualisatie van het gebiedsprogramma Keizerslanden. Op deze manier werken we toe naar een integraal gebiedsprogramma waarin de sociale en ruimtelijke infrastructuur zijn samengevoegd. Daarnaast realiseren we met partners een wijkwerkgroep die op tactisch niveau sturing geeft aan de sociale agenda. Kernpartners in Keizerslanden maken deel uit van deze wijkwerkgroep. Voor de andere startwijk

van toekomstbestendige wijken, Colmschate Zuid, wordt momenteel gezocht naar een andere passende wijze van borgen.

Vervolg wijken

Op dit moment staan we voor de keuze van twee vervolg wijken waarin TBW kan starten. Bij de keuze van de vervolg wijken zijn - net als bij de eerdere wijken - de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- * Beginnen waar al kansrijke initiatieven worden genomen, die aansluiten bij de doelstelling van Toekomstbestendige wijken. Deze initiatieven worden zodoende in samenhang met elkaar nog sterker.

- * We leren meer door te kiezen voor 2 wijken die van elkaar verschillen qua problematiek, samenstelling van de bevolking en aanwezige partners.

Verder is er een proces gevolgd met stakeholders om te komen tot de belangrijkste indicatoren voor het project. De belangrijkste indicatoren meegenomen in de afweging:

- * Aanwezigheid van wijkprofessionals die de beweging van toekomstbestendige wijken verder kunnen brengen.

- * Scores in het bewonersonderzoek op eenzaamheid, (gebrek aan) eigen regie en sociaal contact wegens zwaar (gelet uitgangspunten van de aanpak)

Toetsend aan bovenstaande criteria stellen wij voor om de komende periode in Schalkhaar en Voorstad te starten met TBW.

Schalkhaar omdat uit kwalitatieve data blijkt dat het sociaal weefsel niet zo sterk is als in andere dorpen van Deventer. Ook sluit het aan bij de ontwikkelingen rondom wonen/zorg vanuit een zorgpartij. Daarnaast biedt het ons de kans om - anticiperend op de komst Wechelerhoek - al in de ontwerpfase na te denken over voorzieningen en sociale structuur in dit deel van de wijk.

Voorstad komt naar voren als een wijk waarin bijna 37% van de inwoners zich eenzaam voelt en 9% aangeeft aan sociale steun te missen. Daarnaast heeft deze wijk de op twee na, laagste SES-WOA score (score sociaal economische status) van Deventer. De keuze voor Voorstad maakt het daarnaast mogelijk om aan te sluiten bij de ontwikkeling Rode dorp die moeten leiden tot een gebiedsplan.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Met Toekomstbestendige wijken bereiken we dat mensen in de wijken, dorpen en buurten van Deventer elkaar nog beter kunnen vinden, helpen en ondersteunen. Zodat het ondanks de krapte op de zorg /welzijnsarbeidsmarkt het fijn wonen en leven blijft in Deventer wijken en dorpen.

Kader

- * Coalitieakkoord 2022-2026 "dichtbij, betrokken en bevlogen"
- * WET Maatschappelijke Ondersteuning
- * IZA/GALA
- * Plan van aanpak Naar toekomstbestendige wijken
- * Vaststellen startwijken Naar toekomstbestendige wijken

Betrokken partijen en participatie

Bij de verschillende processtappen van borging en het komen tot de vervolgwijken, zijn verschillende partijen betrokken geweest. Voor inzicht in betrokken partijen en participatie tijdens uitvoering van het project in Keizerslanden en Colmschate Zuid, is de voortgangsrapportage 2024 toegevoegd in de bijlage.

Borging Keizerslanden

Om het project in Keizerslanden te borgen en draagvlak te toetsen, zijn er met verschillende partners semigestructureerde interviews gevoerd (lijst met geïnterviewden in de bijlage). Een belangrijke conclusie die hieruit getrokken kan worden: bij de verschillende partners is draagvlak voor een gezamenlijke aanpak.

Vervolgwijken

In het proces om te komen tot de vervolgwijken zijn verschillende partijen gevraagd om te komen tot het voorstel voor de vervolgwijken.

- * Beleidsadviseurs van de programma's Meedoen, W&I, J&O;
- * Wijkmanagers;
- * Verschillende wijk,- en samenwerkingspartners
- * Inwoners via de data uit het bewonersonderzoek

Toelichting op participatiebeleid

Ook bij de uitrol van het project in andere wijken blijft de participatie en afstemming met wijkpartners en bewoners een belangrijk onderdeel.

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor en tegen het borgen van toekomstbestendige wijken in de actualisatie van het gebiedsprogramma Keizerslanden

Voor

- * Met deze aanpak, waarbij we fysiek en sociaal bundelen, zorgen we voor een integrale en duurzame aanpak in Keizerslanden. Hierdoor ontstaat een samenhangende en gedragen aanpak die de leefbaarheid versterkt en versnippering in interventies voorkomt.
- * Een tactisch team met wijkpartners zorgt voor gedeelde verantwoordelijkheid en benut de aanwezige kennis en ervaring in de wijk. Dankzij eerdere wijkanalyses en vastgestelde prioriteiten kan Keizerslanden snel van start gaan. Zo kan er efficiënt aan geprioriteerde thema's gewerkt worden, omdat er snel geschakeld kan worden naar operationeel en strategisch niveau.

Tegen

- * Op korte termijn kan de inzet gedekt worden binnen het budget toekomstbestendige wijken. Het integreren van de infrastructuur en het vormen van een tactisch team vraagt mogelijk aanvullende financiële en personele inzet op lange termijn. Tegelijkertijd biedt deze aanpak in Keizerslanden nu ruimte voor een pilot met gebiedsgericht maatwerk. In 2026 volgt een evaluatie van de pilot en werkgroep, waarbij per wijk maatwerk centraal blijft staan en de consequenties voor de lange termijn inzichtelijk kunnen worden gemaakt
- * We hebben geen of beperkt invloed op de continuïteit van het commitment van de wijkpartners. Wat wel belangrijke randvoorwaarde is. Tegelijkertijd geldt dit niet alleen voor Keizerslanden maar ook voor andere wijken.

Argumenten voor en tegen de keuze voor Schalkhaar als vervolgwijk

Voor

- * Als het besluit genomen wordt om uitbreidingslocatie Wechelerhoek te realiseren, zal dit invloed hebben op het dorp Schalkhaar. Binnen het project Toekomstbestendige wijken wordt gewerkt aan het versterken van het sociale weefsel waardoor grote veranderingen als gemeenschap beter op te vangen zijn.
- * Uit kwalitatieve data blijkt dat het sociaal weefsel minder sterk is dan in andere dorpen van Deventer.
- * Door in het proces van Wechelerhoek aan de voorkant vanuit sociaal perspectief mee te denken over ontwerpprincipes, ontstaat de kans om in de ontwerpfase (al) bij te dragen aan het bouwen van een samenleving in plaats van (enkel) een fysieke woonwijk.
- * Schalkhaar verschilt van de andere wijken, waardoor wij ons lerend vermogen met deze aanpak kunnen vergroten
- * Naast wijken nemen we ook dorpen mee in deze aanpak
- * De mantelzorg ratio is relatief laag
- * Kansrijke initiatieven en wijkpartners die de beweging verder kunnen brengen

Tegen

- * De Rivierenwijk scoort als wijk hoog op de indicatoren voor Toekomstbestendige wijken en zou daarom voor de hand liggen voor de keuze tot vervolgwijk. we zien echter al veel initiatieven en plannen voor deze wijk die in lijn liggen met het project, waardoor er op dit moment minder draagvlak is voor extra inzet.
- * Schalkhaar scoort over het algemeen bovengemiddeld op alle indicatoren

Argumenten voor en tegen de keuze voor Voorstad als vervolgwijk

Voor

- * Relatief veel inwoners geeft aan zich eenzaam te voelen en sociale steun te missen
- * Veiligheid is een belangrijk aandachtspunt in deze wijk
- * Er is energie bij woningcorporatie voor een gezamenlijke aanpak
- * Mogelijk om met toekomstbestendige wijken aan te sluiten op de lange termijn ontwikkeling van het Rode Dorp

Tegen

- * De scores op de indicatoren uit het bewonersonderzoek laten een wisselend beeld zien. Zoals een bovengemiddelde score van bewoners die aangeven eigen regie te hebben.
- * Het aantal thuiswonende dementerenden is relatief laag en het mantelzorg ratio is relatief goed. Hierbij is het goed te noemen dat deze data is gebaseerd op de ratio 85+ t.o.v. 50-75 jarigen, dus zonder context van persoonlijke (leef)omstandigheden. Mensen met een lage SES-WOA leven worden gemiddeld genomen minder oud en leven meer jaren in minder goede gezondheid.

Financiële consequenties en dekking

Voor de uitrol en borging van het plan toekomstbestendige wijken is structureel €800.000,- per jaar in de begroting opgenomen. Het budget dat per wijk zal worden ingezet wordt concreet op het moment dat het proces in de wijk is

doorlopen. Waar mogelijk wordt inzet gebundeld, zoals IZA/GALA, Regiodeal, e.d.

Openbaarmaking en communicatie

- * Raadsmededeling borging en vervolgwijken TBW
- * Technische sessie met de raad (wordt gepland): voortgang project TBW in combinatie met het beleidskader goede voorzieningen in de buurt.

Aanpak en uitvoering

Q1 - 2025

- * Voorstel vervolgwijken college van B&W;
- * Monitor voor het project Naar toekomstbestendige wijken;

Q2 - 2025

- * Borging TBW Keizerslanden en Colmschate-Zuid;
- * Opzet nieuwe projectorganisatie/structuur;
- * Een verkenning en analyse van de opgaven in de twee vervolgwijk/vervolgdorp Voorstad en Schalkhaar;
- * Op basis van de (verdiepende) analyse en verkenning: plannen van aanpak voor de betreffende wijken;
- * Start uitrol plannen van aanpak per wijk;

Q4 - 2025

- * Voortgangsrapportage 2025

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Borging en vervolgwijken project Naar toekomstbestendige wijken 2025		
Nummer	2025-229	Portefeuillehouder	Wethouder Wijnhoud,
Team	DEV-BLD-MO	Datum	8-04-2025

Inleiding

Met het project Toekomstbestendige wijken (TBW) bouwen we per wijk aan de versterking van de sociale basisinfrastructuur. Dit doen we door een optimale samenwerking tot stand te brengen tussen professionals, vrijwilligers en inwoners waarbij een aanbod van activiteiten en voorzieningen wordt gerealiseerd, passend bij de vraagstukken van de specifieke wijk. De samenwerking in formele en informele netwerken richt zich op zorg, welzijn en ondersteuning die in de dorp, wijk of buurt actief zijn. De aanpak sluit aan bij het coalitieakkoord 2022-2026 'Dichtbij, Betrokken, Bevlogen', waarin de ambitie is opgenomen te willen investeren in de sociale structuur, dichtbij inwoners, in wijken en dorpen.

In 2024 is gestart met de uitrol in de startwijken Colmschate-Zuid en Keizerslanden. De evaluatie van deze uitrol is in raadsmededeling aan u toegelicht.

In vervolg daarop heeft het college besloten de borging van de aanpak mee te nemen in het gebiedsprogramma Keizerslanden en van daaruit verder te bouwen naar een volwaardige sociale agenda voor Keizerlanden als onderdeel van het gebiedsprogramma. Waar het gaat om de vervolgwijken heeft het college besloten te kiezen voor Schalkhaar en Voorstad.

Kader

- * Coalitieakkoord 2022-2026 "dichtbij, betrokken en bevlogen"
- * WET Maatschappelijke Ondersteuning
- * IZA/GALA
- * Plan van aanpak Naar toekomstbestendige wijken
- * Vaststellen startwijken Naar toekomstbestendige wijken

Kern van de boodschap

Nadat in 2024 het project Naar toekomstbestendige wijken in Keizerslanden en Colmschate Zuid is gestart, is het tijd om te borgen en de geleerde lessen in 2025 toe te passen in de volgende wijken van Deventer. Het college heeft besloten het project in Keizerslanden te borgen door het op te nemen in het gebiedsprogramma Keizerslanden en daarnaast een werkgroep op tactisch niveau op te starten. Voor verdere uitrol van het project is gekozen voor de wijk Voorstad en het dorp Schalkhaar.

Nadere toelichting

Borging TBW in Keizerslanden

Om een duurzame en breed gedragen borging van het project te realiseren, is gezocht naar manieren om het structureel te verankeren in de sociale infrastructuur van de wijk. Met dat doel zijn er in de afgelopen periode interviews gehouden met de kernpartners in de wijk, zoals Humanitas, Ludgerus, Woonbedrijf Leder1, een buurtvoorziening en collega-beleidsmedewerkers waaronder de gebiedsmanager Keizerslanden en de ambtelijk opdrachtgever. Men hen is besproken hoe zij de borging gerealiseerd zouden willen zien en welke rol zij daar zelf in willen vervullen.

Belangrijkste uitkomsten:

- * Samenwerking in de wijk is op dit moment vooral praktisch en operationeel;
- * Mede gelet op de krapte die in het sociaal domein gaat ontstaan is er behoefte aan een meer strategische blik dwz, een gezamenlijke analyse, focus en uitvoeringsagenda per wijk;

- * Partners zien de gemeente als regisseur van deze sociale wijkagenda. De gemeente wordt ook gevraagd te sturen op de samenwerking;
- * Het heeft meerwaarde de sociale agenda onderdeel te laten zijn van het gebiedsprogramma Keizerlanden dan op dit moment voornamelijk ziet op ruimtelijke ontwikkelingen;
- * Er is behoefte aan een adaptieve, co-creatieve aanpak met wijkpartners;
- * Partners geven aan hier een actieve bijdrage aan te willen leveren;
- * Met het bovenstaande als uitgangspunt willen partners toewerken naar een integrale wijkaanpak waarbij breed gedragen speerpunten per wijk/buurtten uitgangspunt zijn.

Mede gelet op deze uitkomsten is besloten de aanpak TBW Keizerlanden te borgen in het gebiedsprogramma Keizerslanden. Het kan dienen als basis voor de sociale agenda die wordt meegenomen in de actualisatie van het gebiedsprogramma Keizerslanden. Op deze manier werken we toe naar een integraal gebiedsprogramma waarin de sociale en ruimtelijke infrastructuur zijn samengevoegd. Daarnaast realiseren we met partners een wijkwerkgroep die op tactisch niveau sturing geeft aan de sociale agenda. Kernpartners in Keizerslanden maken deel uit van deze wijkwerkgroep. Voor de andere startwijk van toekomstbestendige wijken, Colmschate Zuid, wordt momenteel gezocht naar een andere passende wijze van borgen.

Vervolg wijken

Op dit moment staan we voor de keuze van twee vervolg wijken waarin TBW kan starten. Bij de keuze van de vervolg wijken zijn - net als bij de eerdere wijken- de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- * Beginnen waar al kansrijke initiatieven worden genomen, die aansluiten bij de doelstelling van Toekomstbestendige wijken. Deze initiatieven worden zodoende in samenhang met elkaar nog sterker.
- * We leren meer door te kiezen voor 2 wijken die van elkaar verschillen qua problematiek, samenstelling van de bevolking en aanwezige partners.

Verder is er een proces gevolgd met stakeholders om te komen tot de belangrijkste indicatoren voor het project. De belangrijkste indicatoren meegenomen in de afweging:

- * Aanwezigheid van wijkprofessionals die de beweging van toekomstbestendige wijken verder kunnen brengen.
- * Scores in het bewonersonderzoek op eenzaamheid, (gebrek aan) eigen regie en sociaal contact wegen zwaar (gelet uitgangspunten van de aanpak)

Toetsend aan bovenstaande criteria stellen wij voor om de komende periode in Schalkhaar en Voorstad te starten met TBW.

Schalkhaar omdat uit kwalitatieve data blijkt dat het sociaal weefsel niet zo sterk is als in andere dorpen van Deventer. Ook sluit het aan bij de ontwikkelingen rondom wonen/zorg vanuit een zorgpartij. Daarnaast biedt het ons de kans om - anticiperend op de komst Wechelerhoek- al in de ontwerpfase na te denken over voorzieningen en sociale structuur in dit deel van de wijk.

Voorstad komt naar voren als een wijk waarin bijna 37% van de inwoners zich eenzaam voelt en 9% aangeeft aan sociale steun te missen. Daarnaast heeft deze wijk de op twee na, laagste SES-WOA score (score sociaal economische status) van Deventer. De keuze voor Voorstad maakt het daarnaast mogelijk om aan te sluiten bij de ontwikkeling Rode dorp die moeten leiden tot een gebiedsplan.

Voortgangsrapportage

Naar toekomstbestendige wijken

Sociaal sterke en veerkrachtige Deventer wijken en dorpen

Programma	Meedoen
Project	Naar toekomstbestendige wijken
Portefeuillehouder	Lars Wijnhoud
Datum	10-12-2024

Inhoud

Inleiding	3
Vooraf	3
1.1 Aanleiding en achtergrond	3
1.2 Hoe werken we aan Toekomstbestendige wijken?	4
1.3 De aanpak van Toekomstbestendige wijken wordt eerst toegepast in twee startwijken	4
2. Voortgang in Keizerslanden	4
2.1 De beginsituatie in Keizerslanden	4
2.2. Welke acties vloeiden daaruit voort in Keizerslanden?	6
Actielijn A. Versterken wijkinfrastructuur (zorg- en welzijnsnetwerken)	6
Actielijn B. Er zijn passende (buurt)voorzieningen	6
Actielijn C. Het activiteitenaanbod sluit aan bij de behoefte van inwoners in de wijk	7
3. Voortgang in Colmschate Zuid	8
3.1 De beginsituatie in Colmschate Zuid	8
3.2 Welke acties vloeiden daaruit voort in Colmschate Zuid?	9
Actielijn A. Versterken wijkinfrastructuur (zorg- en welzijnsnetwerken)	9
Actielijn B. Zorgen voor passende (buurt)voorzieningen	9
Actielijn C: Zorgen voor een activiteitenaanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners	10
4. Resultaten en bevindingen in de twee startwijken	10
4.1 Vervolgstappen	11
5. Financiën	12
Rijkssubsidie SPUK DOS	12
Financieel overzicht 2024	13

Inleiding

Vooraf

Dit is de eerste tussenrapportage van het project Toekomstbestendige wijken, waarvoor het fundament werd gelegd in het Plan van aanpak uit juni 2023. Toekomstbestendige wijken onderzoekt hoe we kunnen bereiken dat mensen in de wijken, dorpen en buurten van Deventer elkaar nog beter kunnen vinden, helpen en ondersteunen. Zodat het ondanks de krapte op de zorg-/welzijnsarbeidsmarkt het fijn wonen en leven blijft in onze wijken.

In het afgelopen jaar is het Plan van aanpak in praktijk gebracht: op basis van verschillende criteria zijn twee wijken geselecteerd (Keizerslanden en Colmschate Zuid). Toekomstbestendige wijken richt zich in principe op alle kwetsbare doelgroepen in de Deventer samenleving. Uit analyse is gebleken dat ouderen de meest kwetsbare doelgroep vormden in beide wijken. Om focus aan te brengen is daarom onderzocht welke wijze ouderen daar zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en welke wijkvraagstukken daarbij spelen. Dat leverde de basis voor een reeks initiatieven en activiteiten.

Deze tussenrapportage laat zien wat er goed ging, welke initiatieven daadwerkelijk resultaten opleverden, maar ook wat niet lukte. In deze fase van het onderzoek zijn alle bevindingen belangrijk. Uiteindelijk zal voor elke wijk en elk dorp in Deventer een maatwerk-aanpak worden ontwikkeld, die er op is gericht dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen in hun vertrouwde omgeving.

1.1 Aanleiding en achtergrond

Deventer wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen kan blijven meedoen, gezien wordt en van betekenis kan zijn. Wijken en dorpen waar inwoners zo lang mogelijk prettig en gezond kunnen leven en de zorg ontvangen die nodig is. Een samenleving waar mensen naar elkaar omkijken en de zorg goed kan blijven functioneren.

Er ligt een stevige uitdaging om de samenleving juist op deze punten te versterken. De dubbele vergrijzing, het personeelsgebrek in de zorg en de beperkte beschikbaarheid van plaatsen in verpleeghuizen maken dat veel meer mensen langer thuis zullen (moeten) blijven wonen. Het betekent ook dat mensen niet meer altijd een beroep kunnen doen op de overheid om zorg te leveren. Het netwerk dat ze in hun directe leefomgeving hebben wordt daarmee steeds belangrijker.

Dit is de achtergrond van het project Toekomstbestendige wijken, dat onderzoekt hoe we de inwoners van Deventer kunnen activeren en meer in contact kunnen brengen met elkaar. Concreet richt de aanpak zich op drie 'actielijnen' :

1. Versterken van de sociale infrastructuur in de wijk (zorg- en welzijnsnetwerken);
2. Zorgen voor passende (buurt)voorzieningen waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten;
3. Zorgen voor een activiteiten aanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners in de wijk.

Hoe deze actielijnen in de praktijk worden gerealiseerd kan verschillen van wijk tot wijk. De ene wijk vraagt meer professionele inzet, in andere wijken kunnen inwoners veel meer zelf doen. Dat is ook de reden dat we aanvangen met twee startwijken, om daar in de praktijk te onderzoeken wat er nodig is om onze samenleving te versterken. De ervaringen die we daar opdoen kunnen vervolgens worden benut in de andere wijken, buurten en dorpen van Deventer.

1.2 Hoe werken we aan Toekomstbestendige wijken?

De integrale wijkaanpak, waarmee ook in Deventer veel ervaring is opgedaan, biedt houvast. In die aanpak ligt de focus op een wijk en wordt vanuit de wensen en behoeften van bewoners de inhoud van de wijkagenda bepaald.

Adviesbureau Spectrum heeft de “cirkel van integrale wijkaanpak” ontwikkeld, die helpt om methodisch te werken aan de verbindingen en de samenwerking binnen de wijk. In een vroeg stadium wordt een analyse gemaakt, een ‘wijkscan’ die laat zien welke vraagstukken er spelen, maar ook welke kwaliteiten en verbindingen in de wijk aanwezig zijn. Zo worden kansrijke ontwikkelingen en samenwerkingsverbanden opgespoord. Vervolgens kan er worden gewerkt aan het concretiseren van deze kansen.

De integrale wijkaanpak vraagt tijd. Het versterken van de banden en de concrete samenwerking tussen mensen en organisaties in de wijken is een proces van jaren. De aanpak kan bovendien (zoals we hierboven al opmerkten) verschillen per wijk of dorp, met elk een eigen tempo en andere tussenstappen. College en raad hebben ingestemd met een aanpak voor Toekomstbestendige wijken die we kunnen omschrijven als ‘adaptief ontwikkelen’. Het college steunt deze aanpak waarbij werkenderwijs wordt toegewerkt naar het toekomstbestendig maken van buurten, wijken en dorpen.

1.3 De aanpak van Toekomstbestendige wijken wordt eerst toegepast in twee startwijken

Dit waren de uitgangspunten bij het kiezen van twee startwijken:

- Beginnen waar al kansrijke initiatieven worden genomen, die aansluiten bij de doelstelling van Toekomstbestendige wijken. Deze initiatieven worden zodoende in samenhang met elkaar nog sterker.
- We leren meer door te kiezen voor 2 startwijken die van elkaar verschillen qua problematiek, samenstelling van de bevolking en aanwezige partners. Daar hebben we later profijt van bij de uitrol van de aanpak over de andere wijken en de dorpen van de gemeente Deventer.

Op basis van deze uitgangspunten viel de keus op de wijken Keizerslanden en Colmschate Zuid.

2. Voortgang in Keizerslanden

2.1 De beginsituatie in Keizerslanden

- Keizerslanden is een snel groeiende wijk met ruim 12.000 inwoners, waarvan 20% 65 jaar of ouder. Ruim de helft van de 5800 woningen is bezit van de woningcorporaties. De helft van de woningen zijn appartementen,
- In de wijk speelt een variatie in vraagstukken, waaronder het feit dat veel van de ouderen in Keizerslanden een beperkt sociaal netwerk hebben;
- In een aantal buurten binnen de wijk worden veel initiatieven genomen op sociaal gebied. Zie bijvoorbeeld het nieuwe leefbaarheidsplan in de buurt Oranjekwartier.
- Momenteel wordt met een samenwerkingspartner in de wijk onderzocht of er mogelijkheden zijn om voorzieningen te realiseren voor de buurt en de wijk.

- In het Ludgeruskwartier zijn er meerdere ontwikkellocaties waar wordt gestudeerd op het realiseren van woonzorgconcepten en andere initiatieven die de sociale structuur versterken.
- Woonbedrijf Ieder1 werkt in Keizerslanden aan Buurtvernieuwing, in samenwerking met de gemeente.
- Ervaren wijkprofessionals in welzijn en zorg die enthousiast zijn over het plan van aanpak Toekomstbestendige wijken;

Op basis van het beschikbare cijfermateriaal (zoals het recente bewonersonderzoek van de gemeente Deventer) is een wijkscan uitgevoerd, met medewerking van wijkprofessionals op het gebied van zorg en welzijn. Dit resulteerde in de volgende formulering van het meest urgente wijkvraagstuk in Keizerslanden:

Hoe kunnen ouderen langer zelfstandig thuis blijven wonen in Keizerslanden?

In Keizerslanden liggen gevoelens van eenzaamheid onder volwassenen en ouderen (zowel in sociaal als emotioneel opzicht) boven het Deventer gemiddelde. Dat geldt met name voor het Ludgeruskwartier, Oranjekwartier, Tuindorp en Landsherenkwartier. De enige uitzondering hierop zijn de buurten Rollecatekwartier en Steenbrugge.

In Tuindorp scoren de volwassenen vergelijkbaar met de andere buurten van Keizerslanden, maar bij de ouderen in Tuindorp vallen een aantal scores op:

- Minder ouderen ervaren een goede of zeer goede gezondheid.
- Meer ouderen voelen zich eenzaam.
- Meer ouderen hebben een matig of hoog risico op angst of depressie.
- Meer ouderen geven aan één of meerdere lichamelijke beperkingen te hebben.
- Minder ouderen sporten wekelijks.

In Keizerslanden zijn relatief gezien veel voorzieningen gevestigd, van wooncomplexen voor ouderen tot verpleegtehuizen. Dit biedt kansen voor de wijk, maar er zijn ook hoge concentraties van coöperatiebezit wat de instroom van kwetsbaardere inwoners vergroot. Hierbij is tevens sprake van beperkte keuzevrijheid van deze groep inwoners.

2.2. Welke acties vloeiden daaruit voort in Keizerslanden?

Actielijn A. Versterken wijkinfrastructuur (zorg- en welzijnsnetwerken)

A1. Het **Netwerk Informele Zorg Deventer (NIZOD)** bundelt initiatieven en organisaties die in Deventer uitvoering geven aan informele zorg (door vrijwilligers). Dit vergemakkelijkt de samenwerking tussen formele en informele aanbieders en maakt het zorgaanbod toegankelijker. In de wijk werken twee 'ambassadeurs' van het netwerk, die een zeer goed inzicht hebben in de sociale kaart van Deventer. Zij vervullen een brugfunctie tussen vragen van inwoners en het aanbod binnen het informele zorgnetwerk. Ze helpen zorgprofessionals door informele oplossingen te vinden voor problemen van bewoners en koppelingen te maken tussen vraag en (informeel) aanbod.

A2. **Buur & Zo** is een sociale dienst in de wijk die zich richt op preventie. Buurtconciërges die bekend zijn met de wijk bezorgen producten en diensten aan huis bij (potentieel) kwetsbare wijkbewoners. Zij kunnen problemen vroegtijdig signaleren en indien nodig doorverwijzen naar formele of informele zorg. Daarbij werken zij samen met vrijwilligers en de voorzieningen in de wijk, het Voor Elkaar Team en zorginstellingen. Dat maakt het bewoners mogelijk om langer en prettiger te blijven wonen in de eigen woonomgeving. Sociale eenzaamheid wordt sneller herkend. Mantelzorgers voelen zich ondersteund door de buurtconciërges.

A3. **Wijkgenoot** is opgezet door een coalitie van organisaties in zorg en welzijn. De aanpak richt zich op het versterken en aanjagen van steunsystemen rondom de inwoners, waardoor zij minder afhankelijk worden van formele zorg en beter gebruik leren maken van informele zorg. Wijkgenoot werkt via een stappenplan toe naar Voorzorgcirkels van 8 tot 12 deelnemers, die bereid zijn om naar elkaar om te kijken en zo nodig ook voor elkaar te zorgen. Waar nodig worden de deelnemers daarbij ondersteund door zorgprofessionals. Bijzonder is dat naast ouderen ook jeugdige wijkbewoners worden geactiveerd om aan de voorzorgcirkels deel te nemen.

Het project is in eerste instantie gericht op de wijken Keizerslanden en Borgele. De eerste fase van het project is in juni van dit jaar positief gestart na de toekenning van een rijkssubsidie (de specifieke uitkering voor domein overstijgend samenwerken). Ook voor 2025 wordt deze subsidie voor de voortzetting van dit project aangevraagd.

A4. **Aansluiten bij actuele ontwikkelingen in de wijk** biedt kansen. Dit jaar is het gelukt om in het Oranjekwartier een buurtvoorziening te realiseren als uitvloeisel van het nieuwe Leefbaarheidsplan. Buurtkamer De Koning is een huiskamer voor de buurt. Voor allerlei doelgroepen worden activiteiten georganiseerd, van huiswerkbegeleiding tot bingoavonden. De Buurtkamer is nu drie dagen geopend en trekt een toenemend aantal buurtgenoten. De Buurtkamer en het initiatief Wijkgenoot zoeken samenwerking in een gezamenlijke wijkaanpak, onder andere door de inzet van een collectieve preventiemedewerker en het opzetten van een tuinklussendienst.

Actielijn B. Er zijn passende (buurt)voorzieningen

B1. **Wijkaart met een overzicht van buurtvoorzieningen.** Het blijkt dat meerdere buurtvoorzieningen in de wijk tijdelijk zijn gehuisvest. Dit beperkt hun functioneren als ontmoetingsplek voor buurtbewoners en maakt de buurtvoorzieningen kwetsbaar in tijden van herstructurering. Op basis van de wijkaart in de social baseline kan worden bepaald op welke locaties in de wijk

ontmoetingsplekken kunnen worden gerealiseerd. Een voorbeeld is de buurtvisie voor het Ludgeruskwartier. Hierin worden fysieke (herstructurings-)opgaven verbonden met sociale opgaven.

B2. Met een samenwerkingspartner verkent de gemeente Deventer de mogelijkheden om een **'huiskamer voor de buurt'**, tevens 'voorliggende voorziening'¹ te realiseren aan de Van Hetenstraat. Deze locatie ligt dicht tegen Tuindorp aan, waar naar verhouding veel ouderen wonen die kampen met eenzaamheid, depressie en lichamelijke klachten, en waar een tekort is aan ontmoetingsplekken. Twee appartementen in het gebouw kunnen worden omgebouwd tot ruimte voor ontmoeting en activiteiten, bestemd voor bewoners van het gebouw en bewoners van de omliggende buurten.

B3. **Verdiepend onderzoek naar de behoefte aan mobiliteit** onder inwoners van de wijk. Onderzoeksbureau Forseti brengt voor heel Deventer reisbewegingen in kaart, waaronder ook reizen die samenhangen met Wmo-dagbesteding, Wmo-vervoer en vrijwilligersvervoer. Voor de twee startwijken van Toekomstbestendige wijken wordt hier verder op ingezoomd om te bepalen welke mobiliteitsvragen er spelen (bijvoorbeeld beperkte vervoersmogelijkheden door het wegvallen van een buslijn) en welke oplossingen daarvoor beschikbaar zijn. Deze kunnen een onderdeel worden van de uitvoeringsagenda voor de wijk.

B4. Aansluiten bij **'Dementievriendelijke wijken'**. Dit deelproject is in Deventer en daarmee ook in de wijk Keizerslanden nog niet van de grond gekomen. Er zijn al wel onderdelen gestart, zoals het ontmoetingscentrum rond dit thema, zie C1 hieronder.

Actielijn C. Het activiteitenaanbod sluit aan bij de behoefte van inwoners in de wijk

C1. **Ontmoetingscentrum rond het thema Dementie.** Er bestaat in Deventer behoefte aan een informele ontmoetingsplek voor mensen met dementie en hun mantelzorgers, waar ook kortdurende incidentele respijtzorg kan worden verleend. Een initiatiefgroep van samenwerkende partijen, waaronder Solis, Carinova, de ouderenadviseurs van de Voor Elkaar Teams en de lokale afdeling van Alzheimer Nederland, heeft een projectplan opgesteld en werkt nu aan de realisatie, waarbij wordt gezocht naar verbinding met andere initiatieven in de wijk.

C2. De **Kunst van het gezond ouder worden.** Inspirerend programma van Bibliotheek Deventer brengt de culturele sector en de zorg bij elkaar. Het programma wordt gefinancierd uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Initiatieven voor de wijk zijn (nog) in ontwikkeling.

C3. **Bestaande initiatieven beter onder de aandacht brengen** van bewoners, denk aan het Meedoen boekje dat in de wijken wordt verspreid. Aan meer gerichte vormen van communicatie over onderdelen van Toekomstbestendige wijken wordt momenteel gewerkt.

¹. *Voorliggende voorziening* betekent dat de kosten van de voorziening voor de gebruikers door een andere partij vergoed worden, bijvoorbeeld door de zorgverzekeraar.

3. Voortgang in Colmschate Zuid

3.1 De beginsituatie in Colmschate Zuid

Wat waren de argumenten om Colmschate Zuid te kiezen als startwijk voor Toekomstbestendige Wijken?

- Colmschate Zuid is een krimpende wijk waar nu nog iets meer dan 9.100 mensen wonen. 27% daarvan is ouder dan 65. Van de 4100 woningen in de wijk is 80% eengezinswoning, grotendeels in eigendom. Een vijfde van de woningen is corporatiebezit.
- Deze wijk heeft een heel specifieke problematiek. Het gaat om een wijk die sterk vergrijsd, met een groeiende groep hulpbehoevenden (NAH, dementie, psychiatrie). Met het dalen van het aantal inwoners van de wijk neemt ook het aantal vrijwilligers af waarop initiatieven een beroep kunnen doen. Mantelzorgers ervaren veel druk;
- Er is een ruim aanbod leeftijdsbestendige woningen, ontmoeting tussen bewoners in die complexen komt op gang; Dit biedt kansen.
- Bewoners nemen regelmatig zelf initiatief om zorgen te delen en met oplossingen te komen bij het professionele veld (VET-teams, buurtvoorzieningen);
- Dorpse kracht en trots als aanknopingspunt in delen van de wijk;
- In de wijk zijn kansrijke initiatieven aanwezig (zoals Buurtgeluk, Buur en Zo en buurtvoorziening de Fontein die een doorstart maakt). Deze kunnen wellicht met elkaar worden verbonden.
- In Colmschate Zuid werken ervaren wijkprofessionals die enthousiast zijn over het plan van aanpak Toekomstbestendige wijken;

Op basis van het beschikbare cijfermateriaal (zoals het bewonersonderzoek van de gemeente Deventer) is een wijkscan uitgevoerd, met medewerking van wijkprofessionals op het gebied van zorg en welzijn. Dit resulteerde in de volgende formulering van het meest urgente Wijkvraagstuk in Colmschate Zuid:

Hoe kunnen ouderen langer zelfstandig thuis blijven wonen in Colmschate-Zuid?

In Colmschate Zuid zien we een bijzondere ontwikkeling: een afname van de absolute inwonersaantallen. Sinds 2013 daalt het aantal inwoners.

Zoals overall in ons land zien we ook in Colmschate Zuid de tendens van dubbele vergrijzing. Daarnaast vallen in deze wijk relatief veel inwoners (44%) in de categorie van 45-65 jaar. Naar verwachting zal het aantal inwoners die ouder worden in de wijk blijven toenemen. Helaas is de groep die nu valt in de leeftijdscategorie 45-65 jaar over het algemeen minder geneegen om vrijwilligerswerk te verrichten. Het grote aantal vrijwilligers is nu juist een kracht van deze wijk.

Daarbij bedraagt het aandeel van één en tweepersoonshuishoudens in de wijk ruim 70 % (2024). Dat vermindert de kans dat huisgenoten mantelzorger of vrijwilliger worden, wat weer de kans vergroot dat er beroep zal worden gedaan op professionele zorg.

Sociale thema's die sterk leven in de wijk zijn eenzaamheid en beperkingen in mobiliteit. Het schrappen van een busverbinding door de wijk maakt het bewoners moeilijker om zich te verplaatsen en vermindert dus de mogelijkheden tot ontmoeting.

3.2 Welke acties vloeiden daaruit voort in Colmschate Zuid?

Actielijn A. Versterken wijkinfrastructuur (zorg- en welzijnsnetwerken)

A1. **Netwerk Informele Zorg Deventer** [NIZOD] heeft 2 ambassadeurs aangesteld die in Colmschate Zuid de brugfunctie vervullen tussen vragen van inwoners en het aanbod binnen het informele zorgnetwerk. Zij werken daarbij samen met de professionals in de wijk, zoals het Voor Elkaar Team. De ambassadeurs nemen expliciet geen werk of cliënten over van de bestaande hulpverleners, maar werken slechts als 'wandelende sociale kaart' die alles weet van de mogelijkheden in de wijk.

A2. **Inloospreekuur voor inwoners** biedt hen een snelle en eenvoudige toegang tot welzijns- en zorgaanbod. Sinds begin juni 2024 heeft Colmschate Zuid een spreekuur met verschillende wijkpartners op een vaste plek in de wijk. Inwoners weten waar ze terecht kunnen met hun (welzijns)vragen. Positief neveneffect is dat bewoners daar ook elkaar kunnen ontmoeten.

A3. **Buur & Zo** is een sociale dienst in de wijk met een preventief karakter. Buurtconciërges die bekend zijn met de wijk leveren zorgproducten en diensten aan huis bij (potentieel) kwetsbare wijkbewoners. Wanneer de bewoners kampen met problemen kunnen de buurtconciërges dat meteen signaleren en zo nodig professionele hulp oproepen. Daarbij werken zij samen met vrijwilligers en voorzieningen in de wijk, het Voor Elkaar Team en zorginstellingen.

Actielijn B. Zorgen voor passende (buurt)voorzieningen

B1. **Wijkkaart** met overzicht (aanbod) buurtvoorzieningen in Colmschate Zuid die *up to date* is en wordt onderhouden. Er zijn kaarten gemaakt die laten zien hoe de voorzieningen zijn verspreid over de stad (social baseline). Daarnaast is er een normenkader ontwikkeld zodat we weten wat er (fysiek) nodig is op het moment dat de gemeente groeit. Het plan is dit onderdeel te borgen in de omgevingsvisie.

B2. Aansluiten bij **dementievriendelijke wijk** (Beleid WMO en gezondheidsbeleid).

De Fontein in Colmschate Zuid wordt voorloper in het plan van aanpak Deventer dementievriendelijk, een samenwerking tussen de gemeente Deventer en Samen gezond in Deventer. Waarbij ook andere partners uit het lokale netwerkwerk in zorg en welzijn worden aangehaakt.

B3. Verder uitbouwen van **samenwerking buurtvoorzieningen de Fontein en De Kuip**.

Verbindingscentrum de Fontein biedt elke dag van 9 tot 5 activiteiten vooral gericht op ouderen.

Daarnaast: taalles, Geldfit en klusjes in de wijk. Wijkcentrum De Kuip is een buurthuis met activiteiten gericht op het noordelijk deel van de wijk. Ouderen maar ook jongeren (vanwege de sportfaciliteiten). Beide organisaties hebben nu dezelfde voorzitter waarmee de onderlinge afstemming is geborgd.

B4. Verdiepend onderzoek **mobilititeit in de wijk** vanuit WMO. Onderzoeksbureau Forseti brengt voor heel Deventer reisbewegingen in kaart, waaronder ook reizen die samenhangen met Wmo-dagbesteding, Wmo-vervoer en vrijwilligersvervoer. Voor Colmschate speelt een acuut probleem: door het wegvallen van een belangrijke busverbinding is het met name voor ouderen moeilijker geworden om zich te verplaatsen in de stad.

Actielijn C: Zorgen voor een activiteiten aanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners

C1. **Samenwerkingsverband Buurtgeluk** richt zich onder andere met het activiteiten aanbod op een gezonde leefstijl en ontmoeting. Buurtgeluk is een samenwerking tussen diverse (wijk)partijen (Solis, Wijk-voor-elkaar – sociale tak van Helios, Verbindingscentrum de vijfhoek) die zich inzetten om verschillende activiteiten te organiseren voor wijkbewoners vanuit de visie van positieve gezondheid en een persoonsgerichte aanpak. Er worden activiteiten georganiseerd voor de buurt, naast een gemeente breed aanbod voor specifieke doelgroepen. Belangrijke activiteiten die goed passen in Toekomstbestendige wijken: DOET (Deventer Oefenprogramma Thuiswonenden) stimuleert mensen met geheugenproblemen of dementie meer te bewegen en gezond te eten. Gecombineerde Leefstijl Interventie BAS (Blijf Actief bij de Sportvereniging) is het vervolg op DOET. BAS mikt speciaal op ouderen met geheugenproblemen/ dementie die thuis wonen en zelfstandig (eventueel met een rollator of stok) kunnen lopen.

C2. Aansluiten bij project '**Kunst van het gezond ouder worden**' van de Bibliotheek Deventer.

Inspirerend programma van Bibliotheek Deventer brengt de culturele sector en de zorg bij elkaar. Het programma wordt gefinancierd uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Initiatieven voor de wijk zijn (nog) in ontwikkeling.

C3. **Bestaande initiatieven onder de aandacht brengen** bij inwoners en professionals, zoals Deventer huisgenoten (voor inwoners vanaf 50+). Vanuit wijkmanagement en VET wordt in contact met mensen veel aandacht besteed aan initiatieven en activiteiten voor inwoners.

4. Resultaten en bevindingen in de twee startwijken

- Initiatieven, wijkprofessionals en vrijwilligers zijn met elkaar verbonden. Hieruit ontstaat synergie en focus. In het kader van Toekomstbestendige wijken zijn zowel in Keizerslanden als in Colmschate Zuid meerdere projecten van de grond gekomen die concrete resultaten opleveren voor bewoners. Soms door sociale professionals te ondersteunen bij hun werk voor cliënten (zoals het netwerk informele zorg NIZOD doet). Soms door bewoners (oud en jong) bij

elkaar te brengen en gezamenlijk te investeren in een Voorzorgcirkel (project Wijkgenoot). Ook is onderzoek gedaan naar de mobiliteitsbehoefte in de startwijken waarbij is ingezoomd op (gebrek aan) mobiliteit in relatie tot sociale vraagstukken (zoals eenzaamheid en zelfredzaamheid). En wordt momenteel gekeken naar de oplossingsrichtingen die geboden zijn.

- Toekomstbestendige wijken wordt omarmd door de professionals in de wijk op het gebied van zorg en welzijn. Toch is het dit jaar niet gelukt om wijkwerkgroepen te realiseren. Het oorspronkelijke plan, om zulke werkgroepen te vormen met uitvoerende partijen in de wijk, sluit niet aan bij de praktijk. Deze werkgroepen worden als extra belasting ervaren. Met de juiste inrichting van het proces en overlegstructuren rondom de wijkagenda kan dit opnieuw vorm worden gegeven.
- De ervaringen in dit eerste jaar van Toekomstbestendige wijken leren dat het veel energie en tijd kost om activiteiten van de grond te krijgen in buurten waar de sociale basis en de fysieke infrastructuur daarvoor nog niet voldoende krachtig zijn. Zo vraagt het realiseren van belangrijke verbeteringen in het activiteitenaanbod in de wijk, zodat het beter aansluit op de behoeften van de bewoners, meer tijd dan van te voren gedacht.
- Aan de andere kant sluit Toekomstbestendige wijken in een aantal gevallen perfect aan op plannen waar reeds aan wordt gewerkt in de wijk. Dan kan het project net dat zetje geven waardoor een initiatief daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Denk aan het plan voor de van Hetenstraat (Keizerslanden) om in de nieuwbouw aan de Van Heetenstraat een huiskamer voor de buurt te realiseren. Of aan het plan voor een Ontmoetingscentrum rond het thema Dementie in Keizerslanden en de activiteiten op dit gebied van Verbindingscentrum De Fontein in Colmschate Zuid.
- Met een deel van de kerngroep Toekomstbestendige wijken hebben wij een bijdrage geleverd aan de buurtvisie van het herstructureringsgebied Ludgeruskwartier in Keizerslanden. Hierbij is voor het eerst, voor sloop-nieuwbouw, een integrale visie en aanpak vormgegeven van zowel het sociaal als het fysiek domein.

4.1 Vervolgstappen

- Het proces om de volgende buurten, wijken of dorpen te selecteren voor het project Toekomstgerichte Wijken kreeg in 2024 verder vorm. Beter onderbouwd met data en input van (beleids-)collega's. Op basis van de ervaringen in de twee startwijken denken wij na over een passend vervolg. Zoals eerder opgemerkt blijkt het veel tijd en energie te kosten om activiteiten van de grond te krijgen waar die niet aansluiten op initiatieven uit de buurt of wijk. Vandaar dat wij onderzoeken of het zinvol is om nu niet twee nieuwe wijken te selecteren, maar een andere aanpak te kiezen voor de uitbouw van het project. Consultatie van (beleids-)collega's, wijkmanagers en medewerkers van WMO toegang liet zien dat er draagvlak is voor verschillende alternatieven. Bijvoorbeeld het selecteren van aandachtgebieden (in meerdere buurten) bijvoorbeeld gelinkt aan gebiedsprogramma's zoals Wechelerhoek en Deltabuurt. Vanuit de corporaties is behoefte het te verbinden aan initiatieven rondom zorggeschikt wonen. Concreet is daarbij de nieuwbouw voor zowel starters als senioren in Bathmen genoemd. Ook een thematische aanpak is mogelijk, bijvoorbeeld rond een onderwerp als 'ouder worden in de wijk' of "van beschermd wonen naar beschermd Thuis" Het doel blijft

om de aanpak van Toekomstbestendige wijken te implementeren in alle buurten, wijken en dorpen van Deventer.

- Begin 2025 gaat naar verwachting de **Monitor Toekomstbestendige wijken** functioneren. In 2024 hebben we een goed beeld gekregen over wat nodig is voor deze monitor. De monitor zoals deze nu gebouwd wordt is tevens bruikbaar voor verschillende andere onderdelen van het programma Meedoen (zoals de Voor Elkaar Teams). De monitor biedt daarbij input voor een verdiepende wijkanalyse om welzijnsvraagstukken per wijk te kunnen bepalen.
- **Borging en vervolg van het project Toekomstbestendige wijken.** Het idee via werkgroepen in de wijken de beweging op gang blijkt moeilijker te realiseren dan gedacht. In de startwijken blijkt het lastig wijkprofessionals “met mandaat” te vinden die de voortgang van de beweging bewaken. In de laatste maanden van 2024 zijn we bezig om hier in samenwerking met de wijkmanagers, teammanager en programmamanager Meedoen een antwoord op te vinden. Zodat we in de startwijken goed kunnen afhechten en in 2025 kunnen starten met de uitbreiding van het project naar andere buurten, wijken en dorpen.

5. Financiën

Voor dit project is structureel 800.000 euro begroot vanaf 2024. Dit budget wordt besteed aan verschillende posten zoals subsidies en randvoorwaarden zoals personeel- en projectkosten. Er is momenteel sprake van een onderbesteding. Dit heeft meerdere oorzaken.

Belangrijkste reden hiervoor is dat de middelen bedoeld zijn voor de uitrol in alle wijken en we dit jaar een start hebben gemaakt in 2 wijken. Daarnaast hebben wij ook gebruik kunnen maken Rijksmiddelen, waardoor de inzet van lokale middelen is achtergebleven.

Sommige trajecten kwamen langzamer op gang dan verwacht, zoals het opzetten van de monitor. Andere kosten vielen lager uit dan gedacht. De inrichting van de communicatie verschoof van het project naar het overkoepelende programma Meedoen. En de externe ondersteuning (tevens de partij die begon met de bouw van de monitor) van het project is eerder gestopt dan gepland. De middelen die daarmee werden bespaard zullen komende jaren hard nodig zijn als het project wordt uitgebreid. Dat biedt de nodige ruimte om in de komende jaren maatwerk te kunnen leveren voor alle nieuwe wijken en dorpen waar Toekomstbestendige wijken wordt geïmplementeerd.

Rijkssubsidie SPUK DOS

Binnen het project Naar toekomstbestendige wijken is een aanvraag gedaan voor extra rijksmiddelen om de doelstellingen realiseren, in de vorm van een subsidieaanvraag SPUK DOS (Specifieke uitkering domein overstijgend samenwerken).

Het samenwerkingsverband ‘Wijkgenoot’ heeft hiervoor een SPUK DOS ontvangen van € 308.800,- (eigen bijdrage € 77.200,-) . In de bestedingsperiode van 01-01-2024 tot 31-12-2024. Deze periode bleek onvoldoende om het vooraf beschreven plan, dat een looptijd had van 1 jaar, uit te voeren. Voor 2025 zal deze subsidie nogmaals worden aangevraagd. Daarnaast is de uitrol van Wijkgenoot opgenomen in de regiodeal.

Financieel overzicht 2024

Dit overzicht geeft inzicht in de begroting, de bedragen die al uitgegeven zijn (werkelijke uitgaven) en uitgaven die we nog verwachten voor 2024 (prognose).

Kostenpost	Begroot	Werkelijke Uitgaven	Prognose Uitgaven
Subsidies	€ 360.000, -	€ 258.000, -	€ 383.000, -
Monitor (Deels 1-malige kosten)	€ 60.000, -	€ 20.000, -	€ 23.000, -
Wijkwerkgroepen	€ 10.000, -	€ 0,-	€ 0,-
Methodiekbegeleiding en onderzoek	€ 30.000, -	€ 28.000, -	€ 28.000, -
Projectorganisatie	€ 149.000, -	€ 126.000, -	€ 136.000, -
<i>Totaal</i>	<i>€ 609.000, -</i>	<i>€ 432.000, -</i>	<i>€ 570.000, -</i>

Prognose uitgaven

Voor één subsidiebeschikking is het subsidiebedrag voor 2024 nog niet afgeboekt. Verder worden er voor het einde van het jaar nog (interne) kosten voor de projectorganisatie verwacht.